

2024/869

19.3.2024.

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA (ES) 2024/869

(2024. gada 13. marts),

ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2004/37/EK un Padomes Direktīvu 98/24/EK attiecībā uz svina un tā neorganisko savienojumu un diizocianātu robežvērtībām

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 153. panta 2. punkta b) apakšpunktu saistībā ar 153. panta 1. punkta a) apakšpunktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc legīslatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ⁽¹⁾,

pēc apspriešanās ar Reģionu komiteju,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru ⁽²⁾,

tā kā:

- (1) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2004/37/EK ⁽³⁾ piemērošanas joma tika paplašināta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2022/431 ⁽⁴⁾, lai aptvertu reproduktīvajai sistēmai toksiskas vielas, tostarp svina un tā neorganiskos savienojumus. Tādējādi gan Padomes Direktīva 98/24/EK ⁽⁵⁾ tās I un II pielikumā, gan Direktīva 2004/37/EK nosaka vienādu arodekspozīcijas robežvērtību un bioloģisko robežvērtību svinam un tā neorganiskajiem savienojumiem. Minētajās robežvērtībās nav ņemtas vērā jaunākās norises un konstatējumi zinātnes un tehnikas jomā, kas dod iespēju pastiprināt darba ņēmēju aizsardzību pret riskiem, kurus rada arodekspozīcija svinam un tā neorganiskajiem savienojumiem, kas ir bīstama un reproduktīvajai sistēmai kaitīga viela, kā to apliecina Komisijas izvērtējuma, ievērojot Padomes Direktīvas 89/391/EEK ⁽⁶⁾ 17.a panta 4. punktu, rezultāti.
- (2) Dalībvalstīm ir būtiski uzturēt vienlīdzīgu visu darba ņēmēju aizsardzību un veicināt mazo un vidējo uzņēmumu (MVU), tostarp mikrouzņēmumu, atbilstību pienākumiem, kuri ieviesti ar šo direktīvu. MVU un mikrouzņēmumiem, kas veido lielāko daļu uzņēmumu Savienībā, bieži ir ierobežoti finanšu resursi, tehniskie resursi un cilvēkresursi. Tāpēc dalībvalstīm saskaņā ar valsts praksi būtu jāapsver šīs direktīvas īstenošanas ietekme uz MVU un mikrouzņēmumiem, tostarp jebkādi apgrūtinājoši administratīvi uzdevumi, lai tās vajadzības gadījumā varētu atvieglot MVU un mikrouzņēmumu centienus panākt atbilstību ar šo direktīvu ieviestajiem pienākumiem, piemēram, sniedzot tehnisko palīdzību vai finansiālu atbalstu no attiecīgā Savienības finansējuma.

⁽¹⁾ 2023. gada 22. marta atzinums (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēts).

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta 2024. gada 7. februāra nostāja (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēta) un Padomes 2024. gada 26. februāra lēmums.

⁽³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2004/37/EK (2004. gada 29. aprīlis) par darba ņēmēju aizsardzību pret risku, kas saistīts ar kancerogēnu, mutagēnu vai reproduktīvajai sistēmai toksisku vielu iedarbību darbā (Sestā atsevišķā direktīva Padomes Direktīvas 89/391/EEK 16. panta 1. punkta nozīmē) (OV L 158, 30.4.2004., 50. lpp.).

⁽⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2022/431 (2022. gada 9. marts), ar ko groza Direktīvu 2004/37/EK par darba ņēmēju aizsardzību pret risku, kas saistīts ar kancerogēnu vai mutagēnu iedarbību darbā (OV L 88, 16.3.2022., 1. lpp.).

⁽⁵⁾ Padomes Direktīva 98/24/EK (1998. gada 7. aprīlis) par darba ņēmēju veselības un drošības aizsardzību pret risku, kas saistīts ar ķīmikāliju izmantošanu darbā (četrpadsmitā atsevišķā direktīva Padomes Direktīvas 89/391/EEK 16. panta 1. punkta nozīmē) (OV L 131, 5.5.1998., 11. lpp.).

⁽⁶⁾ Padomes Direktīva 89/391/EEK (1989. gada 12. jūnijs) par pasākumiem, kas ieviešami, lai uzlabotu darba ņēmēju drošību un veselības aizsardzību darbā (OV L 183, 29.6.1989., 1. lpp.).

- (3) Ievērojot Direktīvas 98/24/EK 1. panta 3. punktu, minēto direktīvu piemēro kancerogēnām, mutagēnām un reproduktīvajai sistēmai toksiskām vielām darbavietā, neskarot stingrākus vai īpašus noteikumus, kas noteikti Direktīvā 2004/37/EK. Tas nozīmē, ka Direktīvas 98/24/EK 10. panta 4. punkts, kas darba devējiem nosaka prasības darba ņēmēju veselības uzraudzības ziņā, neskar Direktīvas 2004/37/EK IIIa pielikumu, kas nosaka bioloģiskās robežvērtības un veselības uzraudzību attiecībā uz svinu un tā neorganiskajiem savienojumiem. Lai nodrošinātu juridisko noteiktību attiecībā uz svinu un tā neorganiskajiem savienojumiem piemērojamām robežvērtībām, minētās direktīvas būtu jāgroza, lai nodrošinātu pārskatītas saistošas arodekspozīcijas robežvērtības un pārskatītas saistošas bioloģiskās robežvērtības noteikšanu Direktīvas 2004/37/EK III un IIIa pielikumā, kopā ar konkrētākiem noteikumiem par reproduktīvajai sistēmai toksiskām vielām, tādām kā svins un tā neorganiskie savienojumi. Tāpēc īpašie noteikumi, kas paredz attiecīgo arodekspozīcijas robežvērtību Direktīvas 98/24/EK I pielikumā un attiecīgo bioloģisko robežvērtību Direktīvas 98/24/EK II pielikumā, būtu jāsvītro.
- (4) Jaunas un pārskatītas robežvērtības būtu jānosaka, ņemot vērā pieejamo informāciju, tostarp jaunākos zinātniskos pierādījumus un tehniskos datus, un to pamatā vajadzētu būt rūpīgam sociālekonomiskās ietekmes un tā, kādi protokoli un metodes ir pieejamas iedarbības mērīšanai darbavietā, novērtējumam.
- (5) Saskaņā ar ieteikumiem, ko sniegusi Eiropas Ķīmikāliju aģentūras, kura izveidota ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1907/2006 (*), Riska novērtēšanas komiteja (RAC) un Darba drošības un veselības aizsardzības padomdevēja komiteja (ACSH), robežvērtības pakļautībai ieelpošanas rezultātā parasti nosaka kā vidējo svaru attiecībā uz 8 stundu salīdzināmo periodu (ilglaicīgas iedarbības robežvērtības). Dažām vielām robežvērtības nosaka arī īsākam salīdzināmajam periodam, parasti kā vidējo svaru 15 minūšu salīdzināmajā periodā (īsilaicīgas iedarbības robežvērtības), lai, ciktāl iespējams, ierobežotu ietekmi, ko rada īslaicīga iedarbība.
- (6) Svins un tā neorganiskie savienojumi ir viena no galvenajām darba vidē sastopamajām reproduktīvajai sistēmai toksiskajām vielām, kas var negatīvi ietekmēt gan auglību, gan embriju attīstību, un tā atbilst kritērijiem, lai vielu klasificētu par 1.A kategorijas toksisku reproduktīvajai sistēmai saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1272/2008 (**), un tādēļ ir reproduktīvajai sistēmai toksiskas vielas, kā definēts Direktīvas 2004/37/EK 2. panta ba) punktā.
- (7) Ievērojot Direktīvas 2004/37/EK 16.a pantu, Eiropas Parlaments un Padome, ņemot vērā pieejamos zinātniskos un tehniskos datus, minētās direktīvas III pielikuma piebildes ailē norāda, vai reproduktīvajai sistēmai toksiska viela ir reproduktīvajai sistēmai toksiska viela ar robežvērtību vai reproduktīvajai sistēmai toksiska viela bez robežvērtības. Pētījumi liecina, ka svins izraisa aptuveni pusi no visām reproduktīvajai sistēmai toksisku vielu arodekspozīcijām. Zinātniski nav iespējams noteikt līmeni, zem kura pakļautība svina un tā neorganisko savienojumu iedarbībai būtu droša nodarbinātu reproduktīvā vecuma sievietu pēcnācēju attīstībai. Tāpēc attiecībā uz svinu un tā neorganiskajiem savienojumiem būtu jāievieš apzīmējums "reproduktīvajai sistēmai toksiska viela bez robežvērtības", un darba devējiem būtu jānodrošina, ka darba ņēmēju arodekspozīcija svinam un tā neorganiskajiem savienojumiem tiek samazināta līdz zemākajam līmenim, kas tehniski ir iespējams.
- (8) Gan orālā, gan inhalatīvā pakļautība iedarbībai ir būtiski ceļi, caur kuriem cilvēka organisms uzņem svinu un tā neorganiskos savienojumus. ņemot vērā jaunākos zinātniskos datus un jaunus konstatējumus attiecībā uz svinu un tā neorganiskajiem savienojumiem, ir jāuzlabo to darba ņēmēju aizsardzība, kuri ir pakļauti potenciālam riskam veselībai, samazinot gan bioloģiskās, gan arodekspozīcijas robežvērtības svinam un tā neorganiskajiem savienojumiem. Tāpēc būtu jānosaka pārskatīta bioloģiskā robežvērtība 15 µg Pb/100 ml asiņu, to papildinot ar pārskatītu arodekspozīcijas robežvērtību 0,03 mg/m³, izsakot to kā vidējo svaru 8 stundu laikposmā (TWA).

(*) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1907/2006 (2006. gada 18. decembris), kas attiecas uz ķīmikāliju reģistrēšanu, vērtēšanu, licencēšanu un ierobežošanu (REACH), un ar kuru izveido Eiropas Ķīmikāliju aģentūru, groza Direktīvu 1999/45/EK un atceļ Padomes Regulu (EEK) Nr. 793/93 un Komisijas Regulu (EK) Nr. 1488/94, kā arī Padomes Direktīvu 76/769/EEK un Komisijas Direktīvu 91/155/EEK, Direktīvu 93/67/EEK, Direktīvu 93/105/EK un Direktīvu 2000/21/EK (OV L 396, 30.12.2006., 1. lpp.).

(**) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1272/2008 (2008. gada 16. decembris) par vielu un maisījumu klasificēšanu, marķēšanu un iepakojšanu un ar ko groza un atceļ Direktīvas 67/548/EEK un 1999/45/EK un groza Regulu (EK) Nr. 1907/2006 (OV L 353, 31.12.2008., 1. lpp.).

- (9) Īstermiņā nodrošināt atbilstību bioloģiskās robežvērtības 15 µg Pb/100 ml asiņu būtiskam samazinājumam var būt sarežģīti laika, kas vajadzīgs, lai īstenotu riska pārvaldības pasākumus un dārgus ražošanas procesu pielāgojumus, dēļ. Tāpēc būtu jāievieš pārejas laiks līdz 2028. gada 31. decembrim, kā laikā piemēro bioloģisko robežvērtību – 30 µg Pb/100 ml asiņu.
- (10) Turklāt, lai pastiprinātu to darba ņēmēju veselības uzraudzību, kuri pakļauti svina un tā neorganisko savienojumu iedarbībai, un tādējādi sniegtu ieguldījumu profilakses pasākumos un aizsargpasākumos, kas jāveic darba devējiem, būtu jāgroza prasības, kuras piemērojamas gadījumos, kad darba ņēmēji ir pakļauti noteikta svina un tā neorganisko savienojumu līmeņa iedarbībai. Šajā nolūkā būtu jāveic rūpīga medicīniskā uzraudzība, ja pakļautība svina un tā neorganisko savienojumu iedarbībai pārsniedz 0,015 mg/m³ gaisā (50 % no arodekspozīcijas robežvērtības) vai 9 µg/100 ml asiņu (60 % no bioloģiskās robežvērtības).
- (11) Svins uzkrājas kaulos un lēni izdalās asinsrites sistēmā. Tādējādi svina līmenis asinīs varētu palikt augsts ilgi pēc tam, kad pakļautība svina un tā neorganisko savienojumu iedarbībai ir samazināta. Tādēļ būtu jāveic regulāra medicīniskā uzraudzība attiecībā uz darba ņēmējiem, kam svina līmenis asinīs pārsniedz spēkā esošo bioloģisko robežvērtību tādas pakļautības iedarbībai dēļ, kas notikusi pirms 2026. gada 9. aprīļa. Ja tiek konstatēta pazemināšanās tendence, kas pietuvojās spēkā esošajai bioloģiskajai robežvērtībai, vajadzētu būt iespējai, ka minētajiem darba ņēmējiem ļauj turpināt pildīt uzdevumus, kas saistīti ar pakļautību svina un tā neorganisko savienojumu iedarbībai.
- (12) Būtu jāievieš īpaši pasākumi attiecībā uz riska pārvaldību, tostarp ietverot higiēnas pasākumus, individuālo aizsardzības līdzekļu izmantošanu un īpašu veselības uzraudzību, kurā ņem vērā individuālu darba ņēmēju situāciju. Papildus tehniskajiem preventīvajiem pasākumiem, kas jāveic darba devējiem, medicīniskā uzraudzība ir svarīgs aizsardzības pasākums svina un tā neorganisko savienojumu iedarbībai pakļautiem darba ņēmējiem. Saskaņā ar Direktīvas 2004/37/EK vispārējām prasībām darba devējiem ir pienākums nodrošināt vielas aizstāšanu, ja tas ir tehniski iespējams, noslēgtu sistēmu izmantošanu vai pakļautības iedarbībai samazināšanu līdz tik zēmam līmenim, cik tas ir tehniski iespējams.
- (13) Turklāt ACSH 2021. gada 24. novembra atzinumā par svina un tā neorganiskajiem savienojumiem ieteica, ka svina līmenis asinīs reproduktīvā vecuma sievietēm nedrīkstētu pārsniegt atsauces vērtības, kas attiecīgajā dalībvalstī noteiktas parastiem iedzīvotājiem, kuriem nav arodeksponētības svinam un tā neorganiskajiem savienojumiem. RAC ieteica izmantot bioloģisko orientējošo vērtību, jo nebija pietiekamu zinātnisko pierādījumu bioloģiskās robežvērtības noteikšanai reproduktīvā vecuma sievietēm. Savā 2020. gada 11. jūnija atzinumā RAC sniedz nesaistošu ieteikumu, ka gadījumos, ja valsts līmenī atsauces vērtības nav pieejamas, svina līmenis asinīs reproduktīvā vecuma sievietēm nedrīkstētu pārsniegt 4,5 µg Pb/100 ml asiņu, jo svina un tā neorganisko savienojumu bioloģiskā robežvērtība neaizsargā reproduktīvā vecuma sievietes embrijus vai pēcnācējus.
- (14) Tāpēc un ņemot vērā to, ka ir būtiski, lai darba ņēmēju-sieviešu embriju vai pēcnācēju veselības un drošības aizsardzība neradītu nelabvēlīgu attieksmi pret sievietēm darba tirgū un lai tas neskartu Savienības tiesību aktus par vienlīdzīgu attieksmi pret vīriešiem un sievietēm, papildus bioloģisko robežvērtību noteikšanai visiem darba ņēmējiem šajā direktīvā būtu jāparedz, ka medicīniskā uzraudzība tiek veikta reproduktīvā vecuma darba ņēmējam – sievietēm, kuru svina līmenis asinīs pārsniedz 4,5 µg Pb/100 ml asiņu, vai valsts atsauces vērtību parastiem iedzīvotājiem, kuriem nav arodeksponētības svinam un tā neorganiskajiem savienojumiem, ja šāda vērtība pastāv, lai ņemtu vērā viņu īpašo situāciju. Vērtība – 4,5 µg Pb/100 ml asiņu – ir pakļautības iedarbībai, nevis nosakāmas nelabvēlīgas ietekmes uz veselību indikators. Tādējādi minēto vērtību izmanto kā kontrolmarķieri, kas brīdina darba devējus, ka ir jāpievērš īpaša uzmanība minētajam īpašajam potenciālajam riskam un jāievieš pasākumi, lai nodrošinātu, ka jebkāda pakļautība svina un tā neorganisko savienojumu iedarbībai neizraisa nelabvēlīgu ietekmi uz darba ņēmēju-sieviešu embriju vai pēcnācēju attīstību. Minētais noteikums papildina spēkā esošos pienākumus attiecībā uz risku novērtējumu, informēšanu un apmācību, kas ir svarīgi rīki risku mazināšanai.

- (15) Lai palīdzētu dalībvalstīm, Komisijai būtu jāizstrādā Savienības pamatnostādnes par veselības uzraudzību, tostarp biomonitoringu. Minētajās Savienības pamatnostādnēs galvenā uzmanība būtu jāpievērš cita starpā Direktīvas 2004/37/EK noteikumu īstenošanai attiecībā uz svina līmeni asinīs, ņemot vērā to, ka svins no organisma tiek izvadīts lēni, un, lai aizsargātu embriju un pēcnācējus, – tam, kā tiek īstenoti minētās direktīvas noteikumi par svina līmeni asinīs reproduktīvā vecuma darba ņēmējiem – sievietēm.
- (16) Salīdzināmu Savienības mēroga datu par veselības problēmām, kuras saistītas ar darbu un kuru cēlonis ir pakļautība svina un tā neorganisko savienojumu iedarbībai, bieži vien trūkst, tie nav ticami vai ir nepietiekami. Ir ļoti svarīgi, lai dalībvalstis turpinātu vākt datus, jo īpaši par darba ņēmējiem ar vēsturisku pakļautību svina un tā neorganisko savienojumu iedarbībai un reproduktīvā vecuma darba ņēmējiem – sievietēm. Vislabāk šos centienus var atbalstīt Komisija, sniedzot tehnisko palīdzību koordinētu datu vākšanai no dalībvalstīm. Minētos datus varētu izmantot Komisijas izvērtējumā, ievērojot Direktīvas 89/391/EEK 17.a panta 4. punktu.
- (17) Diizocianāti ir ādas un elpceļu sensibilizatori (astmagēni), kam var būt kaitīga ietekme uz elpceļu veselību, piemēram, tie var izraisīt arodastmu, izocianātu izraisītu sensibilizāciju un bronhu hipersensitivitāti, kā arī ādas arodslimības. Lai nodrošinātu visaptverošāku aizsardzības līmeni, attiecībā uz diizocianātiem ir jāņem vērā arī absorbcijas ceļi, kas nav ieeļļošana, tostarp iespējamo nelabvēlīgo ietekmi uz veselību pēc iedarbības caur ādu darbavietā, kas var izraisīt arī sistēmisku imunoloģisku ietekmi, piemēram, elpceļu sensibilizāciju. Direktīvā 98/24/EK būtu jāievieš atbilstošas piebildes par diizocianātiem. Papildus apzīmējumi par bīstamām vielām un maisījumiem ir noteikti Regulā (EK) Nr. 1272/2008. Diizocianātus uzskata par bīstamām ķīmikālijām Direktīvas 98/24/EK 2. panta b) punkta nozīmē, un tādējādi uz tiem attiecas minētās direktīvas piemērošanas joma. Savienības līmenī patlaban nav saistošu arodekspozīcijas robežvērtību vai īslaicīgas iedarbības robežvērtību diizocianātiem.
- (18) Zinātniski nav iespējams noteikt robežvērtības, kuras nepārsniedzot, diizocianātu iedarbībai nebūtu nelabvēlīgas ietekmes uz veselību. Tā vietā var noteikt saistību starp pakļautību iedarbībai un risku, kas atvieglo arodekspozīcijas robežvērtības noteikšanu, ņemot vērā palielināta riska līmeni. Tādēļ būtu jānosaka robežvērtības visiem diizocianātiem, lai samazinātu risku, pazeminot pakļautības iedarbībai līmeni. Tādējādi, pamatojoties uz pieejamo informāciju, tai skaitā zinātniskajiem un tehniskajiem datiem, ir iespējams noteikt ilglaicīgu un īslaicīgu robežvērtību šai ķīmikāliju grupai.
- (19) Tāpēc ir lietderīgi noteikt arodekspozīcijas robežvērtību $6 \mu\text{g NCO}/\text{m}^3$ un īslaicīgas iedarbības robežvērtību $12 \mu\text{g NCO}/\text{m}^3$ visiem diizocianātiem, kur NCO norāda diizocianātu savienojumu izocianātu funkcionālās grupas, kā arī pieskirt tai piebildi par absorbciju caur ādu un dermālo un elpceļu sensibilizāciju. Veselības uzraudzība, ko veic, ievērojot Direktīvas 98/24/EK 6. panta 3. punktu un 10. pantu, ir svarīga, lai konstatētu elpceļu sensibilizācijas agrīnās pazīmes un simptomus.
- (20) Attiecībā uz diizocianātiem var būt sarežģīti ievērot arodekspozīcijas robežvērtību $6 \mu\text{g NCO}/\text{m}^3$, kas papildināta ar saistītu īslaicīgas iedarbības robežvērtību $12 \mu\text{g NCO}/\text{m}^3$. Tas ir saistīts ar tehnisko mērījumu īstenošanas iespējām un laiku, kas vajadzīgs, lai īstenotu riska pārvaldības pasākumus, jo īpaši pakārtotajās nozarēs, kas saistītas ar tādām darbībām kā būvniecība, transportlīdzekļu remontdarbi, vispārēji remontdarbi vai tekstilizstrādājumu, mēbeļu un mehānisko transportlīdzekļu un citu transportlīdzekļu, kā arī sadzīves iekārtu, mašīnu un datoru ražošana. Tāpēc uz pārejas laiku līdz 2028. gada 31. decembrim būtu jāpiemēro arodekspozīcijas robežvērtība $10 \mu\text{g NCO}/\text{m}^3$, kas papildināta ar saistītu īslaicīgas iedarbības robežvērtību $20 \mu\text{g NCO}/\text{m}^3$.
- (21) Komisija ir apspriedusies ar RAC, kas sniedza atzinumus gan par svinu un tā neorganiskajiem savienojumiem, gan par diizocianātiem. Komisija saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 154. pantu Savienības līmenī divos posmos ir arī īstenojusi apspriešanos ar darba devējiem un darba ņēmējiem. Tā ir arī apspriedusies ar ACSH, kas 2021. gada 24. novembrī pieņēma atzinumu par svinu un tā neorganiskajiem savienojumiem un atzinumu par diizocianātiem, ar ieteikumiem par atbilstošām piebildēm un par diizocianātiem noteikto robežvērtību pārskatīšanu, kas sāksies 2029. gadā. Komisijai pēc apspriešanās ar ACSH ir jāizvērtē, vai ir nepieciešams grozīt saistošās robežvērtības diizocianātiem.

- (22) Šajā direktīvā noteiktās robežvērtības būtu regulāri jākontrolē un jāpārskata, lai nodrošinātu saskaņotību ar Regulu (EK) Nr. 1907/2006.
- (23) Komisijai būtu jānovērtē svina un tā neorganisko savienojumu arodekspozīcijas robežvērtība un bioloģiskās robežvērtības. Minētais novērtējums būtu jāveic saistībā ar nākamo izvērtēšanu, ievērojot Direktīvas 89/391/EEK 17.a panta 4. punktu. Pamatojoties uz zināšanu un tehnoloģijas attīstību un jaunākajiem zinātniskajiem datiem, Komisijai vajadzības gadījumā būtu jāierosina grozīt svina un tā neorganisko savienojumu robežvērtības, lai labāk aizsargātu darba ņēmēju veselību un drošību.
- (24) Ir svarīgi, lai Komisija saskaņā ar vispārārstīto procedūru darba aizsardzības jomā turpinātu darbu pie attiecīgiem Direktīvas 2004/37/EK atjauninājumiem, ņemot vērā pieejamo zinātnisko informāciju, tostarp pakāpeniski iegūtos zinātniskos un tehniskos datus, lai aizsargātu darba ņēmēju veselību un drošību.
- (25) Ir pierādīts, ka endokrīnās sistēmas traucējumi cilvēkiem var izraisīt noteiktu nelabvēlīgu ietekmi uz veselību, piemēram, iedzimtus defektus, attīstības, reproduktīvās vai neiroloģiskās attīstības traucējumus, vēzi, diabētu un aptaukošanos. Komisijas 2020. gada 14. oktobra paziņojumā "Ilgtspēju sekmējoša ķīmikāliju stratēģija. Ceļā uz vidi, kas brīva no toksikantiem" uzsvērtā nepieciešamība izveidot visaptverošu tiesisko regulējumu, lai nodrošinātu, ka endokrīnie disruptori tiek konstatēti savlaicīgi un pakļautība to iedarbībai tiek samazināta līdz minimumam. Regula (EK) Nr. 1272/2008 tika grozīta ar Komisijas Deleģēto regulu (ES) 2023/707 (*), ieviešot endokrīno disruptoru bīstamības klases un marķēšanas prasības un attiecīgos zinātniskos kritērijus to identificēšanai, atvieglojot minēto vielu identificēšanu un palīdzot veikt pienācīgu riska pārvaldību attiecībā uz darba ņēmēju pakļautību endokrīno disruptoru iedarbībai. Ņemot vērā minēto un cita starpā pamatojoties uz zinātnisku novērtējumu, Komisijai būtu jāapsver, vai Direktīvā 2004/37/EK būtu jāiekļauj papildu endokrīnie disruptori, kas ietekmē darba ņēmēju veselību un drošību.
- (26) Lai nodrošinātu visaptverošu aizsardzības līmeni, ir jāņem vērā sekas, ko rada pakļautība dažādu vielu kombinācijai. Darbavietā darba ņēmēji bieži tiek pakļauti dažādu bīstamu vielu sajaukumam, kas var palielināt riskus un izraisīt nelabvēlīgu ietekmi uz veselību. Ja ir pakļautība dažādu tādu vielu kombinācijai, kurām ir viens un tas pats iedarbības veids, vai kuras iedarbojas uz vienu un to pašu mērķa orgānu, audus vai šūnu, risku būtu jānovērtē, pamatojoties uz minēto vielas kombināciju.
- (27) Dažas bīstamas zāles var saturēt vienu vai vairākas vielas, kas atbilst kritērijiem, pēc kuriem tās saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1272/2008 ir klasificējamās kā 1.A vai 1.B kategorijas kancerogēnas, 1.A vai 1.B kategorijas mutagēnas vai 1.A vai 1.B kategorijas reproduktīvajai sistēmai toksiskas vielas, un tāpēc tās ietilpst Direktīvas 2004/37/EK darbības jomā. Tomēr ir svarīgi nodrošināt, lai darba ņēmējiem, darba devējiem un izpildes nodrošināšanas iestādēm ir viegli pieejama skaidra un atjaunināta informācija par to, vai tās ir minētajiem kritērijiem atbilstošas zāles. Lai risinātu šo jautājumu, Komisija, ievērojot Direktīvas 2004/37/EK 18.a pantu, izstrādā bīstamo zāļu vai tajās esošo vielu definīciju un veido indikatīvu sarakstu. Komisija 2023. gada 28. aprīlī arī publicēja norādījumus par bīstamu zāļu drošu pārvaldību darbavietā. Ir būtiski, lai visas Savienības darbības attiecībā uz konkrētām bīstamām zālēm tiktu veiktas pēc apspriešanās ar ACSH un ņemot vērā esošos zinātniskos ieteikumus.
- (28) Ugunsdzēsēji un avārijas dienestu darbinieki savā darbā ir pakļauti kancerogēnu, mutagēnu un reproduktīvajai sistēmai toksisku vielu riskam. Pasaules Veselības organizācija klasificēja ugunsdzēsēju arodekspozīciju kā kancerogēnu. Ugunsdzēsēju arodekspozīcija ietver dažādus apdraudējumus, ko izraisa ugunsgrēki un notikumi bez uguns. Ugunsdzēsēji var būt pakļauti ļoti plaša gaisā esošu ķīmisku vielu klāsta iedarbībai. Degšanas produktu ķīmiskais sastāvs un koncentrācija gaisā ir atkarīga no dedzināmā materiāla veida, degšanas ilguma un ventilācijas apstākļiem. Tādēļ ir svarīgi, lai ugunsdzēsēju un avārijas dienestu darbinieku darba devēji saskaņā ar Direktīvu 2004/37/EK novērtētu risku, kas saistīts ar pakļautību kancerogēniem, mutagēniem un reproduktīvajai sistēmai toksiskām vielām, un lai darba devēji veiktu nepieciešamos pasākumus nolūkā aizsargāt minēto darba ņēmēju veselību un drošību.

(*) Komisijas Deleģētā regula (ES) 2023/707 (2022. gada 19. decembris), ar ko Regulu (EK) Nr. 1272/2008 groza attiecībā uz bīstamības klasēm un vielu un maisījumu klasificēšanas, marķēšanas un iepakojšanas kritērijiem (OV L 93, 31.3.2023., 7. lpp.).

- (29) Komisijas iniciatīvas, piemēram, Eiropas zaļais kurss, kas uzsāks ar Komisijas 2019. gada 11. decembra paziņojumu, un kritiski svarīgu izejvielu iniciatīva, kas uzsāka ar Komisijas 2023. gada 16. marta paziņojumu "Kritiski svarīgu izejvielu droša un ilgtspējīga piegāde, kas sekmē divējādo pārkārtošanos", sekmē ilgtspējīgu attīstību un aprites ekonomiku. Lai sasniegtu klimatneitralitātes mērķi, stratēģiski svarīgas ir tādas nozares kā atkritumu savākšana, šķirošana un atgūšana un energorenovācija, kā arī bateriju nozare. Izšķiroša nozīme ir līdzsvaram starp vides, ekonomiskajiem un sociālajiem apsvērumiem. Ar saistošu arodekspozīciju robežvērtību kancerogēniem, mutagēniem un reproduktīvajai sistēmai toksiskām vielām ieviešanu darba ņēmēji ir labāk aizsargāti pret kaitējumu un var maksimāli droši strādāt, tostarp nozarēs, kas ir būtiskas, lai nodrošinātu Savienības ilgtspējīgu pārkārtošanos un stratēģisko autonomiju.
- (30) Starptautiskās Darba organizācijas Ieteikumā Nr. 204, kas pieņemts 2015. gada 12. jūnijā, atzīts, ka neoficiālā ekonomika ir būtisks izaicinājums darba ņēmēju tiesībām, tostarp tiesībām uz drošu un veselīgu darba vidi. Tādēļ ir svarīgi cīnīties pret neoficiālo ekonomiku.
- (31) Ņemot vērā to, ka šīs direktīvas mērķi, proti, aizsargāt darba ņēmējus pret riskiem viņu veselībai un drošībai, kurus rada vai varētu radīt pakļautība ķīmikāliju un reproduktīvajai sistēmai toksisku vielu iedarbībai darbā, tostarp novērst šādus riskus, nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, bet, minētā mērķa apjoma un ietekmes dēļ to var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā direktīvā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minētā mērķa sasniegšanai.
- (32) Tādēļ būtu attiecīgi jāgroza Direktīva 98/24/EK un Direktīva 2004/37/EK,

IR PIENĒMUŠI ŠO DIREKTĪVU.

1. pants

Direktīvu 98/24/EK groza šādi:

- 1) direktīvas I pielikumu groza saskaņā ar šīs direktīvas I pielikumu;
- 2) direktīvas II pielikumā 1., 1.1., 1.2. un 1.3. punktu svīturo.

2. pants

Direktīvu 2004/37/EK groza šādi:

- 1) direktīvas 2. panta 1. punkta b) apakšpunktu aizstāj ar šādu:

"b) "mutagēns" ir:

- i) viela vai maisījums, kas atbilst 1.A vai 1.B kategorijas cilmes šūnu mutācijas izraisošu vielu klasifikācijas kritērijiem, kuri izklāstīti Regulas (EK) Nr. 1272/2008 I pielikumā;
- ii) viela, maisījums vai process, kas minēts šīs direktīvas I pielikumā, kā arī viela vai maisījums, kas izdalās kādā no procesiem, kuri uzskaitīti minētajā pielikumā;"

- 2) direktīvas 18.a pantu groza šādi:

- a) pirmo līdz septīto daļu numurē kā 1. līdz 7. punktus;
- b) iekļauj šādus punktus:

"8. Ne vēlāk kā 2024. gada 30. jūnijā Komisija sāk novērtēt ietekmi, ko rada pakļautība vielu kombinācijas iedarbībai, lai attiecīgā gadījumā sagatavotu Savienības pamatnostādnes par to. Komisija ņem vērā jaunākās tendences zinātniskajās atziņās, ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1907/2006 (*) izveidotās Eiropas Ķīmikāliju aģentūras Riska novērtēšanas komitejas atzinumu, ACSH atzinumu un dalībvalstu paraugpraksi un pienācīgi apspriežas ar attiecīgajām ieinteresētajām personām. Minētās pamatnostādnes publicē Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūras (EU-OSHA) tīmekļa vietnē, un attiecīgās kompetentās iestādes tās izplata visās dalībvalstīs.

9. Ne vēlāk kā 2026. gada 9. aprīlī Komisija sāk procedūru, lai iegūtu zinātnisku novērtējumu par endokrīnajiem disruptoriem, kas var ietekmēt darba ņēmēju veselību un drošību nolūkā izvērtēt, vai ir lietderīgi tos iekļaut šīs direktīvas darbības jomā, lai labāk aizsargātu darba ņēmēju veselību un drošību. Attiecīgā gadījumā pēc apspriešanās ar ACSH Komisija iesniedz tiesību akta priekšlikumu.

10. Komisija savā izvērtējumā, ievērojot Direktīvas 89/391/EEK 17.a panta 4. punktu, ne vēlāk kā 2029. gada 9. aprīlī novērtē svina un tā neorganisko savienojumu arodekspozīcijas robežvērtības. Vajadzības gadījumā Komisija, ņemot vērā jaunākās tendences zinātniskajās atziņās un apspriedusies ar ACSH, iesniedz tiesību akta priekšlikumu grozīt minētās robežvērtības.

11. Ne vēlāk kā 2026. gada 9. aprīlī Komisija pēc pienācīgas apspriešanās ar attiecīgajām ieinteresētajām personām izstrādā Savienības pamatnostādnes veselības uzraudzībai, tostarp biomonitoringam. Minētajās pamatnostādnēs iekļauj ieteikumus par noteikumu īstenošanu attiecībā uz svina līmeni asinīs, ņemot vērā to, ka svins no organisma tiek izvadīts lēni, un īpašu aizsardzību reproduktīvā vecuma darba ņēmējiem – sievietēm.

(*) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1907/2006 (2006. gada 18. decembris), kas attiecas uz ķīmikāliju reģistrēšanu, vērtēšanu, licencēšanu un ierobežošanu (REACH), un ar kuru izveido Eiropas Ķīmikāliju aģentūru, groza Direktīvu 1999/45/EK un atceļ Padomes Regulu (EEK) Nr. 793/93 un Komisijas Regulu (EK) Nr. 1488/94, kā arī Padomes Direktīvu 76/769/EEK un Komisijas Direktīvu 91/155/EEK, Direktīvu 93/67/EEK, Direktīvu 93/105/EK un Direktīvu 2000/21/EK (OV L 396, 30.12.2006., 1. lpp.).”;

3) Direktīvas 2004/37/EK I, III un IIIa pielikumu groza saskaņā ar šīs direktīvas II pielikumu.

3. pants

Dalībvalstīs stājas spēkā normatīvie un administratīvie akti, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības līdz 2026. gada 9. aprīlim. Dalībvalstis par to tūlīt informē Komisiju.

Kad dalībvalstis pieņem minētos noteikumus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu vai arī šādu atsauci pievieno to oficiālajai publikācijai. Dalībvalstis nosaka metodes, kā izdarāma šāda atsaucē.

Dalībvalstis dara Komisijai zināmus to valsts tiesību aktu galvenos noteikumus, ko tās pieņem jomā, uz kuru attiecas šī direktīva.

4. pants

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

5. pants

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Strasbūrā, 2024. gada 13. martā

Eiropas Parlamenta vārdā –
priekšsēdētāja
R. METSOLA

Padomes vārdā –
priekšsēdētāja
H. LAHBIB

I PIELIKUMS

Direktīvas 98/24/EK I pielikumu aizstāj ar šādu pielikumu:

"I PIELIKUMS

SAISTOŠO ARODEKSPOZĪCIJAS ROBEŽVĒRTĪBU SARAKSTS

Ķīmiskā nosaukums	EK Nr. (1)	CAS Nr. (2)	Robežvērtības						Piebilde	Pārejas pasākumi
			8 stundas (3)			Īslaicīgi (4)				
			µg/m ³ (5)	ppm ⁽⁶⁾ (6)	f/ml (7)	µg/m ³ (5)	ppm ⁽⁶⁾ (6)	f/ml (7)		
Diizocianāti (mērīti kā NCO (10))			6			12			Iedarbība caur ādu (8) Ādas un elpceļu sensibilizācija (9)	Līdz 2028. gada 31. decembrim piemēro robežvērtību 10 µg NCO/m ³ attiecībā uz 8 stundu salīdzināmo periodu un īslaicīgas iedarbības robežvērtību 20 µg NCO/m ³ .

(1) EK Nr., t. i., Eiropā tirdzniecībā esošo ķīmisko vielu saraksts (*Einecs*), Eiropā reģistrēto ķīmisko vielu saraksts (*ELINCS*) vai saraksts ar vielām, kas nav uzskatāmas par polimēriem (*NLP*), ir vielas oficiālais numurs Eiropas Savienībā, kā definēts Regulas (EK) Nr. 1272/2008 VI pielikuma 1. daļas 1.1.1.2. iedaļā.

(2) CAS Nr.: Informatīvā ķīmijas dienesta reģistra numurs.

(3) Izmērīts vai aprēķināts kā vidējais svārs laikā, izmantojot 8 stundu salīdzināmo periodu (*TWA*).

(4) Īslaicīgas iedarbības robežvērtība (*STEL*). Robežvērtība, kuru iedarbība nedrīkst pārsniegt un kura attiecas uz 15 minūšu periodu, ja vien nav norādīts citādi.

(5) µg/m³ = mikrogrami uz kubikmetru gaisa 20 °C temperatūrā un 101,3 kPa (pie 760 mm spiediena uz dzīvsudraba stabiņa).

(6) ppm = tilpuma miljondaļa gaisā (ml/m³).

(7) f/ml = šķiedras mililitrā.

(8) Būtisks kopējās koncentrācijas palielinājums organismā ir iespējams saskarē ar ādu.

(9) Viela var izraisīt ādas un elpceļu sensibilizāciju.

(10) NCO norāda diizocianātu savienojumu izocianātu funkcionālās grupas."

II PIELIKUMS

Direktīvas 2004/37/EK I, III un IIIa pielikumu groza šādi:

1) I pielikuma virsrakstu aizstāj ar šādu:

“Vielu, maisījumu un procesu saraksts (2. panta a) punkta ii) apakšpunkts un b) punkta ii) apakšpunkts)”;

2) III pielikuma A punktā rindu, kas attiecas uz neorganisko svīnu un tā savienojumiem, aizstāj ar šādu:

“Ķīmikālijas nosaukums	EK Nr. (1)	CAS Nr. (2)	Robežvērtības						Piebilde	Pārejas pasākumi
			8 stundas (3)			Īslaicīgi (4)				
			mg/-m ³ (5)	ppm(6)- (6)	f/ml (7)	mg/-m ³ (5)	ppm(6)- (6)	f/ml (7)		
Svīns un tā neorganiskie savienojumi			0,03 (8)						Reproduktīvajai sistēmai toksiska viela bez robežvērtības	

(1) EK Nr., t. i., Eiropā tirdzniecībā esošo ķīmisko vielu saraksts (*Einecs*), Eiropā reģistrēto ķīmisko vielu saraksts (*ELINCS*) vai saraksts ar vielām, kas nav uzskatāmas par polimēriem (*NLP*), ir vielas oficiālais numurs Eiropas Savienībā, kā definēts Regulas (EK) Nr. 1272/2008 VI pielikuma 1. daļas 1.1.1.2. iedaļā.

(2) CAS Nr.: Informatīvā ķīmijas dienesta reģistra numurs.

(3) Izmērīts vai aprēķināts kā vidējais svars laikā, izmantojot 8 stundu salīdzināmo periodu (*TWA*).

(4) Īslaicīgas iedarbības robežvērtība (*STEL*). Robežvērtība, kuru iedarbība nedrīkst pārsniegt un kura attiecas uz 15 minūšu periodu, ja vien nav norādīts citādi.

(5) mg/m³ = miligrami uz kubikmetru gaisa 20 °C temperatūrā un 101,3 kPa (pie 760 mm spiediena uz dzīvsudraba stabiņa).

(6) ppm = tilpuma miljondaļas gaisā (ml/m³).

(7) f/ml = šķiedras mililitrā.

(8) Ieelpojamā frakcija.”;

3) IIIa pielikumu aizstāj ar šādu:

"IIIa PIELIKUMS

BIOĻĪSKĀS ROBEŽVĒRTĪBAS UN VESELĪBAS UZRAUDZĪBAS PASĀKUMI (16. panta 4. punkts)

Svins un tā neorganiskie savienojumi

1.1. Biomonitoringā obligāti iekļauj svina līmeņa mērīšanu asinīs (PbB), izmantojot absorbcijas spektrometriju vai metodes, kas dod līdzvērtīgus rezultātus.

1.1.1. Līdz 2028. gada 31. decembrim saistošā bioloģiskā robežvērtība ir:

30 µg Pb/100 ml asiņu

Darba ņēmējiem, kam svina līmenis asinīs pārsniedz bioloģisko robežvērtību 30 µg Pb/100 ml asiņu tādas pakļautības iedarbībai dēļ, kas notikusi pirms 2026. gada 9. aprīļa, bet ir zemāks par 70 µg Pb/100 ml asiņu, medicīnisko uzraudzību veic regulāri. Ja minētajiem darba ņēmējiem tiek konstatēta pazemināšanās tendence, kas pietuvojas spēkā esošajai robežvērtībai 30 µg Pb/100 ml asiņu, minētie darba ņēmēji var turpināt strādāt pie uzdevumiem, kas saistīti ar pakļautību svina iedarbībai.

1.1.2. No 2029. gada 1. janvāra saistošā bioloģiskā robežvērtība ir:

15 µg Pb/100 ml asiņu ⁽¹⁾

Darba ņēmējiem, kam svina līmenis asinīs pārsniedz bioloģisko robežvērtību 15 µg Pb/100 ml asiņu tādas pakļautības iedarbībai dēļ, kas notikusi pirms 2026. gada 9. aprīļa, bet ir zemāks par 30 µg Pb/100 ml asiņu, medicīnisko uzraudzību veic regulāri. Ja minētajiem darba ņēmējiem tiek konstatēta pazemināšanās tendence, kas pietuvojas spēkā esošajai robežvērtībai 15 µg Pb/100 ml asiņu, minētie darba ņēmēji var turpināt strādāt pie uzdevumiem, kas saistīti ar pakļautību svina iedarbībai.

1.2. Medicīnisko uzraudzību īsteno, ja pakļautību iedarbībai rada svina koncentrācija gaisā, kas pārsniedz 0,015 mg/m³, kas aprēķināta kā vidējais svars 40 stundās nedēļā, vai ja individuālu mērījumu rezultātā ir konstatēts, ka svina līmenis darba ņēmēju asinīs pārsniedz 9 µg Pb/100 ml asiņu. Medicīnisko uzraudzību veic arī attiecībā uz reproduktīvā vecuma darba ņēmējām – sievietēm, kurām svina līmenis asinīs pārsniedz 4,5 µg Pb/100 ml asiņu vai valsts līmeņa atsauces vērtību, kas noteikta parastiem iedzīvotājiem, kuriem nav arodekspozīcijas svinam, ja šāda valsts līmenī noteikta vērtība pastāv.

⁽¹⁾ Ieteicams, lai svina līmenis asinīs reproduktīvā vecuma sievietēm nepārsniegtu atsauces vērtības, kas attiecīgajā ES dalībvalstī noteiktas parastiem iedzīvotājiem, kuriem nav arodekspozīcijas svinam. Ja valsts līmenī atsauces vērtības nav pieejamas, ir ieteicams, lai svina līmenis asinīs reproduktīvā vecuma sievietēm nepārsniegtu bioloģisko orientējošo vērtību 4,5 µg/100 ml."